

आज, नेतृत्वाच्या बाबतीत सर्वोत्तम म्हणता येईल, असे उदाहरण पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या रूपाने भारताकडे आहे. भारतातील संघराज्य पद्धतीमध्ये मोदींचा हातखंडा आहे. राज्यांची ताकद विकसीत करणे आणि त्यांना शक्य तितके स्वतःच्या बळावर कार्य करू देणे, यावर मोदींचा विश्वास आहे. त्यांच्याच शब्दांत सांगायचे तर, सर्व राज्ये, आत्मविश्वासपूर्ण व अभिमान असलेला देश निर्माण करण्यासाठी कार्यरत असलेल्या टीम इंडियाचा भाग आहेत. आपण कशा प्रकारे विचार करायला हवा, याचे पायंडे हे नेता घालून देत असताना, अन्य बाबतींतही आपण सांघिकतेचा विचार अमलात आणायला हवा. पण दुर्दैवाने, आज तसे होताना दिसत नाही.

श्रीनिवासन यांच्या नेतृत्वाखाली बीसीसीआयचा तोरा पाहता या उदाहरणाचे अनुकरण कोणालाही वाटणार नाही, कारण भारतीय क्रिकेटमधील सगळ्या सांघिक गोष्टींची मुस्काटदाबी करण्याचा त्यांचा यथाशक्ती प्रयत्न सुरू आहे. याचे अलीकडचे उदाहरण म्हणजे, राजस्थानला सर्व वयोगटांतील सर्व देशांतर्गत स्पर्धातून बाहेर ठेवण्याचा त्यांचा चाललेला प्रयत्न. कल्पना करा, फार लांबचे नाही, दोन वेळा रणजी चॅम्पियन असलेल्या राजस्थानला प्रमुख स्पर्धांमध्ये स्थान मिळू शकत नाही. का? याचे उत्तर सोपे आहे, पदाधिकारी निवडण्यासाठी स्टेट असोसिएशनकडे वैध निवडणूक प्रक्रिया असण्याची कल्पना त्यांना पचणारी नाही. या गोष्टीचा श्रीनिवासन यांनी इतका धसका घेतला की त्यांनी राजस्थानला सर्व वयोगटांसाठीच्या स्पर्धामधून बाजूला ठेवायचे ठरवले. मला वाटते, त्यांनी पंतप्रधानांकडे पाहावे आणि त्यांच्याकडून काहीतरी शिकावे.

भाजप सर्व 28 राज्यांमध्ये आणि सहा केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये सत्तेवर नाही. पण याचा अर्थ, भाजप नसलेल्या राज्यांकडे पंतप्रधान दुर्लक्ष करत आहेत, असा होत नाही. मोदी देशाच्या पंतप्रधानपदाच्या स्थानावर असतात तेव्हा ते संपूर्ण भारतासाठी त्या स्थानावर विराजमान असतात. ते स्थान भूषवत असताना सहानुभुती मिळवणे परवडू शकत नाही. पण श्रीनिवासन या प्रकारे विचार करत नाहीत. श्रीनिवासन यांच्यासाठी, विरोधी पक्षात असलेले म्हणजे खरेच त्यांचे विरोधक असल्यासारखे असतात. क्रिकेटच्या बाबतीत भारत हे अधिक चांगले ठिकाण बनवण्यासाठी एकत्र येण्याचा विचारच नसतो. एकत्रितपणे आपण अभेद्य ठरू शकतो, पण आपल्यातलच दुफळी निर्माण झाली तर सर्व स्तरांवर केवळ अपयशाचा सामना करावा लागेल.

बीसीसीआयच्या सिलेक्टरनी राजस्थानमध्ये सध्या चमकत असलेल्या पंकज सिंहचा विचार इंग्लंड मालिकेसाठी टेस्ट बॉलर म्हणून केली असेल. पण इतक्या मोठ्या स्तरावरील संधींचा विचार करता राजस्थानच्या अन्य उत्तम खेळाडूंना आता अशी अनुकूल परिस्थिती मिळणार नाही, असा विक्षिप्तपणा यातून अधोरेखित होतो. रणजी ट्रॉफीमध्ये रॉबिन बिस्टने धावांचा डोंगर रचला, पण आज तो प्रकाशझोतात नाही. देशातील अप्रतिम खेळाडूंपैकी काही खेळाडू राजस्थानात आहेत, पण या कौशल्याला संधी मिळाली तर त्याचा उपयोग आहे.

विरोधकांकडून चालवल्या जात असलेल्या स्टेट असोसिएशन्स प्रती श्रीनिवासन यांना असलेल्या उदासीनतेचे राजस्थान हे केवळ एक उदाहरण आहे. टीव्ही निर्मितीसाठी वानखेडे स्टेडिअम आदर्श नाही, हा नवा अहवाल विचारात घेऊ. वर्ल्डकप 2011 चा अंतिम सामना, वर्ल्डकप 1987 चा अंतिम पूर्व सामना आणि वर्ल्डकप 1996 मधील सामना अशा लक्षणीय सामन्यांसह अन्य अनेक महत्त्वाच्याकसोटी सामन्यांचे आयोजन ज्या मैदानात झाले ते अचानक निरुपयोगी कसे ठरू शकते? याचा अन्वयार्थ समजून घेण्याचा प्रयत्न करा. द्रष्टे नेते शरद पवार यांचे, सत्तेत असलेल्यांशी व पदावर विराजमान असलेल्यांशी तितकेसे सूत जमलेले दिसत नाही (हा फरक समजून घ्यावा, कारण सत्तेत कोण आहे ते आपल्याला माहित आहे, श्रीनिवासन यांच्याशिवाय कोण असणार).

बिहारच्या स्थितीकडे पाहा. श्रीनिवासन आणि त्यांच्या चमूचे ढिसाळ व्यवस्थापन असल्याचे हे आणखी एक उत्तम उदाहरण आहे. पॅरेण्ट बॉडीमध्ये पुन्हा सामावून घेण्यासाठी हे राज्य धडपडत आहे. याचे कारण काय? तर झारखंडची निर्मिती करण्यासाठी बिहारचे विभाजन करण्यात आले तेव्हा या राज्याकडे दुर्लक्ष करण्यात आले. गंमत म्हणजे, झारखंड या नव्याने निर्माण झालेल्या राज्याचा समावेश करण्यात आला, पण बिहारचा नाही. परिणामी, आज श्रीनिवासन व त्यांच्या चमूकडून निर्णय घेण्याबाबतच्या कमरतेमुळे बिहारला संघर्ष करावा लागत आहे. आज आदित्य वर्मा यांच्यासारखे सक्षम प्रशासक आवश्यक ती धावपळ करत आहेत, पण श्रीनिवासन आणि त्यांची मंडळी वर्मा यांच्या बिहार संघटनेकडे दुर्लक्ष करत आहेत.

मला भीती वाटते की, बराच काळ हे असेच सुरू राहिले तर देशात मोठ्या संख्येने उपलब्ध असलेल्या उत्तम खेळाडूंना आपल्याला मुकावे लागेल. हा सावळा गोंधळ आपण जितका चालू देऊ, तितके क्रिकेटचे एक महान ठिकाण बनण्यापासून आपण दूर जाऊ. या खेळामुळे श्रीनिवासन आहेत, त्यांच्यामुळे हा खेळ नव्हे, हे श्रीनिवासन यांनी ध्यानात घ्यायला हवे. श्रीनिवासन यांनी ड्युंकन फ्लेचरचे पंख छोटण्यासाठी तीन वर्षांतील दोन इंग्लंड दौऱ्यांची गरज लागली. अंधपणे श्रीनिवासन यांच्यामागे जाण्यामुळे किती नुकसान होईल, हे इतरांना समजण्यासाठी आणखी किती दुर्घटना व्हायला लागणार आहेत, माहित नाही.

पंतप्रधान मोदी यांच्याप्रमाणे, आपण एकत्रितपणे टीम इंडिया बांधायला हवी. पण आपल्याला सगळ्यांना एकत्र बांधून ठेवण्यात अपयश आले तर सध्या इंग्लंडमध्ये सुरू असलेल्या मालिकांमध्ये संघाची जशी अवस्था झाली आहे तशी आपलीही होईल. पण याकडे कोणाचे लक्ष आहे का?